

A konyhaépítés művésze...

Marcali a Balaton dél-nyugati partjától mintegy 10 km-re, Somogy megye északi részén helyezkedik el. Mintegy 13 ezren lakják, és szezonban aligha tudják függetleníteni magukat a magyar tenger idegenforgalmától. A városra és a térségre sem jellemző az asztalosipar, ami azt jelenti, hogy jelenleg tíznél aligha van több helyi asztalos vállalkozás. De korábban sem volt asztalosüzem vagy gyár a térségben sem. Ez részben megkönnyíti az itt dolgozó asztalosok helyzetét, mert nem kell az országot járva piacot keresni termékeiknek, és a hagyományos értelemben vett konkurencia, ill. rivalizálás sincs. A kisváros, a környező falvak és a közeli Balaton elegendő felvevő piacot jelent. Nevezhetnénk ezt előnynek is, de jelenleg az általános gazdasági visszaesés itt is érződik a fizetőképes keresleten. Ősz Sándor, aki 80%-ban a konyhagyártásra szakosodott az idők folyamán, pontosan érzi ezt. Esztétikailag és tartalmilag is kifogástalan főút menti konyhastúdiójába ennek ellenére sokan belátogatnak, mert már a látvány is megéri a fáradságot...

Nehezen kezelhető gyerek volt

Ősz Sándor fával kapcsolatos élményei nagyapjától származnak, aki kiváló érzékű fafaragó volt, előrajzolás nélkül dolgozott és elkápráztatta a környezetét. Édesapja munkája is kötődött a fához, hiszen egyetlen munkahelyén, az állami erdészetnél fakitermelőként dolgozott évtizedeken

keresztül. Az Ősz család marcali illetőségű, ahol egy utcában laknak jelenleg is a felmenők, és a műhely és a bemutatóterem is itt található. Ősz Sándor úgy fogalmaz, hogy konzervatív beállítottságú, nem szívesen változtatja a helyét, nem szívesen cseréli fel a kialakított pozícióit egy bizonytalan másikra. Talán mondani sem kell, hogy felesége – Erika asszony, aki a mintaterem vezetője – is utcabeli lány volt. De máris előreszaladtunk az időben, hiszen magáról nagyon önkritikusan megjegyzi, hogy csibész gyerek volt, aki nem nagyon szeretett tanulni. A jegyei alapján csak Csurgóra, az egyébként nagyon jó nevű szakmunkásképzőbe mehetett, ahol az asztalosszakmát választotta. Nagy szeretettel emlékszik vissza ma is Andik Ferenc pedagógiai munkásságára, akitől sokat tanulhatott. A váltott helyszínű tanműhelyi gyakorlatok ma is éberem élnek emlékezetében. Ott megemelte magát, és jó eredménnyel szabadult fel, alig 17 évesen. Munkakönyvet kapott, és Marcaliban a Tanácsi Költségvetési Üzemenél kezdett dolgozni épületasztalosként. Olajos-padlós régi vágyású műhelyben mindössze hat kollégával dolgozott együtt, és már a hely szelleme ízelítőt adott számára a szakma sűrűjéből. Nem sokkal később a SÁÉV-hez került kölcsön munkaeörként, ahol a nagyszabású panelprogramban vehetett részt egy éven keresztül. Majd ismét az előző munkahelyéről kellett bevonulnia a határőrséghez, ahonnan 1984-ben szerelt le. Útja ezután az Asztalosipari Ktsz-hez vezetett, ahol a hagyományos ajtó- és ablakgyártásba csöppent, mégpedig nagyobb sorozatban. Munka volt bőven, de a fizetés egy frissen nősült fiatalembernek bizony kevés volt. Ezért a marcali laktanya hívására nem mondott nemet, hiszen jó fizetésért nem kellett megszakadnia a munkában, polgári alkalmazottként. Éppen ezért az otthoni

elfoglaltság egyre nőtt, mindig akadt egy-egy ajtó-ablak beállítás, apróbb asztalosmunka, ún. lakossági szolgáltatás. 1987 elejétől szűnt meg a katonai alakulat, de Ősz Sándor ekkor még nem érzett elég bátorságot magában ahhoz, hogy a privát szektorban önálló ipart váltson. Marcaliban, a volt Széchenyi-kastélyban működő városi kórház alkalmazásába szegődött. Sok karbantartási feladattal találkozott és összeomlott benne az a mítosz, ami a régi mesterek alapos és időtálló munkájáról szólt. Bizony a kastély eredeti munkáit elég felületesen végezték el, a nyílászárók minősége közel sem volt olyan legendásan jó minőségű, temérdek javítási munkát adott.

Elindult az egyéni vállalkozás

A kórházi időszak alatt felszaporodtak az otthoni munkák Ősz Sándor számára, és gyakran már csak a szabadság terhére tudta elvégezni. Ezért a másodállású iparengedélyt váltotta ki, ami javító-asztalosi tevékenységre jogosította fel. 1989-ben a rendszerváltás már nem kórháznál érte, mert főállású egyéni vállalkozó lett, és egyedül vágott bele ugyanabba a munkába, amit elkezdett. Lakossági szolgáltatói tevékenység, egyedi kisbútor gyártás jellemezte ezt az időszakot egészen addig, míg

1992-ben a testvéröccse alkalmazottként betársult mellé. Közben építkeztek, ahol egy nagyobb műhelyt is sikerült kialakítani a bővülő asztalos tevékenységhez. Ajtó, ablak, egy-egy egyedi garázska, pinceajtó, beépített szekrények stb. jelentette a folyamatos munkát, és nagyon barátságos költségek jellemezték akkor a vállalkozás menetét. Jelentős tőke azonban nem képződött ahhoz, hogy egy nagyobb telephelyet lehetett volna venni. A gépek azonban szaporodtak, és minőségileg is folyamatosan cserélődtek annak érdekében, hogy az új kihívásoknak képesek legyenek megfelelni. Új kihívás volt a konyhaszekrény, hiszen a régi ún. kredencek kora lassan lejárt, és a modernizálódó háztartásokba keresték az új megoldásokat. Ekkor még nem volt lapszabásgép, így a tüzépen kapható fehér leszabott bútorlapot lehetett jól használni, amit szalagfűrészsel lehetett megigazítani és megcsiszolni. Munkalap sem volt még a kezdetekkor, de kialakult egy elfogadott forma, megtöltve az elvárt tartalommal, és kevés dizájnnal. Ezzel elindult a bútorgyártás a vállalkozásban, és erőteljesen sodródott a kis- és konyhabútor felé. A valódi ok az volt, hogy nem lehetett konstans minőségben tömörfa alapanyagot kapni a térségben, a hét három napja azzal telt, hogy szárított fűrészáru után kellett utazgatni... Viszont a bútorlapkínálat egyre szélesedett és minőségileg is javult, ami meghatározónak bizonyult a profil letisztulásában. Ez ekkor még zömmel a kisbútor – cipős- és beépített szekrény – gyártást takarta, kevés konyhával. Ez utóbbit még szívesebben vették készen a bútorboltok kínálatából, de a helykihasználás egyre nyomasztóbb gondot jelentett...

Araszolás a szakosodás felé

A folyamatos anyagellátásban óriási áttörést jelentett a Zalaegerszegi működő Forest cég új árukínálata, amely

korszerű vasalatokban, frontokban és a munkalap megjelenésében mutatkozott meg. Ez alapos lökést adott Ősz Sándor vállalkozásának is, azonnal vásároltak egy kisebb, már elővágóval szerelt lapszabásgépet, ami ugyan csak fél táblával dolgozott, de előtte körfűrészsel kettévágták a táblát. Közben a

műhelyhez is toldottak, hogy kényelmesebben elférjenek munka közben, és a gépek számára is kellett a hely. Aztán pedig az emberanyag mutatkozott kevésnek, ezért kellett néhány asztalost felvenni.

1996-ra azonban végleg eldőlt, hogy a profilt, a szakosodást a konyhabútor felé kell elvinni. Ez maga után vont az, hogy a tömörfa-megmunkáló gépektől elkészöntek, bedobozolták és félretették ezeket. Sokan a kollégák közül átálltak a nyílászárógyártásra, rágépesítettek és telítődött ez a vonal, míg a konyhabútorgyártás „nyitott pályának” tűnt. Ez egyben megalkuvás is egy asztalos számára, hiszen ez nem a látványos szép asztalosmunka, nem olyan, mint a tömörfa-megmunkálás, ami szinte a művészi szintig fokozható. Itt a kínálózó, meglévő – de egyre változatosabb és korszerűbb – anyagokra alapozott bútorépítés folyik. Az anyagok kínálata ma már szinte követhetetlenül gyors, és minőségi szempontból is igényes. A mai profil ezért egyre inkább a konyha felé tolódott, az összes forgalom mintegy 80%-át adja. A többi között szerepel autószalonok belsőinek kialakítása, és a konyhavevők egyéb kívánságainak teljesítése, ami zömmel kisbútorra, kiegészítőkre irányul. Az 1997-től 2002-ig terjedő időszakban ennek a döntésnek legfőbb élvezői a németek voltak, akik ebben az időszakban vásároltak és újítottak fel lakásokat, nyaralókat a Balaton északi partján, Keszthelytől Badacsonyig. Ekkor kellett a német „konyhanyelvet” a szó szoros értelmében megtanulni – mondja Ősz Sándor –, mert másként nem ment a kommunikáció. Sok konyhát rendelték és elégedetten távoztak a leszállítás és beépítés után. Mondhatnánk, kár, hogy vége lett ennek az időszaknak, de feltettek, és a továbbiakban érkezők inkább olcsóbb parasztházakat vettek, egészen

más igényekkel. Mostanában angolok és hollandok érkeznek nagyobb számban, akik konzervatívabbak, és sokkal kevésbé költekeznek.

Miért éppen konyhabútor?

A konyha még ma is megosztja a megrendelőket és elsősorban az életkor, a szemlélet függvényében. Egy idős házaspár aligha vonzódik a modern magasfényű konyha iránt, inkább a konzervatívabb külsőt tükröző MDF-lapos megoldást keresi. A fiatalok – különösen a sorozatfüggők – gyakran választanak a tv-sorozatokból, ezért a gyártónak e tekintetben is naprakésznek kell lenni – mondja Ősz Sándor. Nem elég, ha felületesen elmagyarázzák, hogy milyen konyhát láttak, mert az elég pontatlan és kevés információt hordoz a gyártáshoz. A bemutatóterem, ami csak néhány házzal van a műhely mellett, kiváló lehetőséget kínál a választásra, az anyagok bemutatására.

A szortiment párját ritkítja, mert valóban nem tud a megrendelő olyan anyagot és olyan színt megjelölni ami nincs, vagy napokon belül nem szerezhető be. A gyártás időpontjára megtermészetesen minden rendelkezésre áll, így nem kell csúszástól tartani. Jellemző, hogy a hagyományos színek szinte egyáltalán nem eladhatók, mert a kínálatban lévő újaktól szinte minden megrendelő megrészegül. Az utóbbi két évben az internet egyre ismertebbé válása ezen a területen is robbanásszerű változásokat hozott. Ennek eredménye az anyagoknál tapasztalt tájékozottságnak és a tervezőprogramoknak köszönhetően

– különösen a fiatalok körében – a kész és használható elképzelések. Előfordul, hogy kész tervekkel érkeznek, amit el kell fogadni, mert korrekt munka eredményeként született, és pontos is.

A konyhák egyediek

Ma már aligha elképzelhető a szabványos egyen konyha, hiszen nem épülnek panel mintára egyforma épületek, és a belsőt is egyedileg alakítatják a megrendelők építőikkel. A konyhastúdió pedig nagyon kell, mert ott lehet igazán tervezni, hangosan gondolkodni, anyagok közt válogatni – s ezzel élnek is a megrendelők. Ezután következik az elhatározás a részükről, majd pedig Ősz Sándor fogja a mérőszalagját és a helyszínen saját kezűleg vesz méretet, s ad további praktikus tanácsot, ha kell. Ez a biztos módszer, mert így nincs mérethiba, nincs utólagos vita stb. Ráadásul a felmérés ingyenes, és utána kell csak megrendelni a munkát, jóllehet, máshol ez éppen fordítva van.

Ő úgy gondolja, hogy ha meg lehet akadályozni egy ilyen gesztussal, akkor nem érdemes kockáztatni a megrendelőben ébredő, vagy már kialakult bizalmat... Sőt fokozni lehet az üzleti egymásra tállást azzal, hogy a helyszín ismeretében közösen gondolkodhat gyártó és megrendelő a lakásban fellelhető vagy fokozható belsőépítészeti harmóniáról. Eszrevétlenül meg lehet akadályozni például stílusok előnytelen keveredését. A lakberendezés igencsak nehéz feladat, és nem mindenki fordít rá elég hangsúlyt. Nem beszélve a praktikus és gyakorlatias dolgokról, mint a gázvezeték elvezetési nyomvonala, a konnektorok elhelyezése és száma, a víz-csapmagasság, vagy a világítási és egyéb praktikák.

Merre tart a konyha?

A konyhastúdióban látszik, hogy ma már nem elég konyhabútor gyártani,

kínálni kell és be kell építeni igény szerint a kiváló minőségű konyhagépeket. Értelemszerűen azokat is tartani és kínálni kell, ami az üzletpolitika része. Ezért Ősz Sándor belépett a Kapps beépíthető készülékek üzletlánci hálózatába. Sütők, főzőlapok, mosogatógépek kínálata jelzi a konyhastúdióban, hogy a műszaki lehetőségek szinte végtelenek. Emellett az emeleti részen étkezőasztalok és székek könnyítik meg a vásárlók döntését. Persze a lényeg a konyhán van, amelynek kiállítási darabjait a gyorsan változó divathullámoknak megfelelően cserélik. Most éppen a cseresznyefrontos távozik és az ún. minimál stílusú érkezik.

Elengedhetetlen a webáruház megnyitása, amelyet Ősz Sándor gépészmérnöknek tanuló egyetemista fia készít el a közeljövőben.

A család is kiveszi a részét

Ősz Sándor felesége számviteli főiskolai végzettséggel a könyvelés nagy ismerője, aki a gyakorlatot korábban mezőgazdasági üzemek üzemgazdasági feladatainak elvégzése közben szerezte. Most éppen a konyhastúdió vezetése a családi megbízás részére. Ugyanígy az egyetemista fiuk kiveszi részét a vállalkozás honlapjának karbantartásával, ill. a már említett webáruház elkészítésével. Lányuk angol–magyar szakos bölcész, aki néha kiválóan fordít az angol ajkú kuncsaftok közvetítésénél, ill. ha itthon van, akkor a konyhastúdióban is helytáll, ha kell.

Az Ősz név ma már elég ismert a környéken, de ez nem jelenthet elbizakodottságot. A munkaszervezés minden apró részlete ma is ugyanolyan kidolgozott és alapos, mint korábban. Egy pillanatig sem lehet lazítani, mert a megszerzett pozíciót nem lehet kockáztatni – mondja Ősz Sándor. A munkát megosztjuk, irodát nem tartunk fenn, felesleges alkalmazottakat, irodisták nincsenek, s talán ennek köszönhető az eredményesség ebben a nehéz időszakban is. Várnak arra, hogy enyhüljön a teher a vállalkozásokon, és akkor indulhat valamilyen beruházás. Ez leginkább egy raktárépület a bemutatóterem mögötti területen. Vagy esetleg egy új üzem, de ahhoz nagyon nagy változásra lenne szükség a közgazdasági környezetben, a szabályzóknak... Merni kell álmodni is néha, de a realitás jegyében szabad cselekedni...

A szabadidő kevés, néha azonban összejön egy-egy kirándulás év közben az Ősz család számára, de inkább csak a szülők a résztvevők. Július 20-tól augusztus 10-ig megállnak, mert mindenkinek kell a pihenés, ekkor van szabadság az alkalmazottaknak is. Ugyanígy karácsony és újév között is munkaszünet dukál, mert valamikor fel kell tölteni, a családoknak szükség van a közös programra, a család összefogására, a közös örömszerzésre...

Nagy Zoltán